

Łódź, dn. 10.08.2021r.

Recenzja w przewodzie doktorskim pani mgr Aleksandry Żebrowskiej

Przygotowana w związku z Uchwałą Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku nr 166/2018-2019 z dnia 23 września 2019 r., na podstawie art. 14 ust.2 pkt 2 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r., o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki w zw. Z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku.

Dotyczy:

Powierzenia mi obowiązków recenzenta w przewodzie **mgr Aleksandry Żebrowskiej** w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne.

Do nadesłanego mi przez Z-cę przewodniczącej Rady Dyscypliny Artystycznej- Panią dr hab. Monikę Karwaszewską pisma z dnia 16 lipca 2021 r. została dołączona praca doktorska **mgr Aleksandry Żebrowskiej** wraz z dokumentacją dotyczącą postępowania.

Podstawowe dane o kandydacie:

Działalność artystyczna mgr Aleksandry Żebrowskiej

Mgr Aleksandra Żebrowska urodziła się w 1988 roku w Gdyni. Swoją edukację muzyczną rozpoczęła w 1995 roku w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. Feliksa Nowowiejskiego w Gdańsku, w klasie fortepianu mgr Bożeny Ewy Szurek (I stopień). Od 2001 roku kontynuowała naukę w klasie fortepianu mgr Mariusza Trzebniaka (II stopień). Przez 4 lata uczyła się też gry na flecie poprzecznym w klasie mgr Małgorzaty Dubrowińskiej- Egielman.

W czasie edukacji szkolnej została laureatką takich konkursów jak: IV Konkurs Kameralistyki Fortepianowej w Toruniu (I miejsce), IV Przegląd Duetów Fortepianowych „Dialogi Fortepianowe” w Gdyni (II miejsce), Regionalne Przesłuchania Klas Fortepianu Szkół Muzycznych I stopnia dla klas 5-tych w Gdańsku (II miejsce), IV Ogólnopolski Konkurs Pianistyczny im. I. J. Paderewskiego w Kartuzach(wyróżnienie), oraz Regionalne Przesłuchanie Uczniów Klas Fortepianu Szkół Muzycznych I stopnia dla klas 6-tych w Gdańsku(laureatka).

Mgr Aleksandra Żebrowska brała udział w wielu kursach i lekcjach mistrzowskich m.in. u prof. Moniki Sikorskiej- Wojtacy i u prof. Waldemara Wojtali. Brała udział także w Międzynarodowych Mistrzowskich Kursach Pianistycznych we Wrocławiu prowadzonych przez prof. Aleksieja Orłowieckiego.

Ważnym etapem artystycznym w okresie szkolnym, było zaangażowanie się w działalność chórów szkolnych. Otrzymała wiele nagród za wyróżniający akompaniament towarzyszący chórowi.

W 2008 roku rozpoczęła studia w Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku w klasie fortepianu prof. Grażyny Fiedoruk- Sienkiewicz. Pracowała również pod kierunkiem prof. Anny Prabuckiej- Firlej (klasa kameralistyki) oraz prof. Jana Kuleszy (klasa akompaniamentu). Brała udział w wielu kursach pianistycznych; wraz z trzema uczestniczyła w wielu koncertach na terenie Gdańska.

W 2010 roku rozpoczęła studia licencjackie w klasie klawesynu dr hab. Małgorzaty Skotnickiej.

Podczas studiów klawesynowych brała udział w licznych kursach mistrzowskich. Wśród pedagogów prowadzących trzeba wymienić takie nazwiska jak: prof. Elżbieta Stefańska, prof. Marta Czarny- Kaczmarska, dr hab. Lilianna Stawarz, prof. Marek Toporowski, prof. Urszula Bartkiewicz czy Władysław Kłosiewicz.

Ma na swoim koncie nagrania – płyty CD z utworami J.Haydna, C.Ph.E.Bacha i L.van Beethovena, na której realizuje partię basso continuo w Orkiestrze Kameralnej Akademii Muzycznej w Gdańsku pod batutą Sigiswalda Kuijkena. Wielokrotnie występowała solo, w zespołach kameralnych oraz z orkiestrą podczas koncertów i festiwali m.in. w Gdańsku, Sopocie, Malborku, Białymstoku, Łodzi, Giżycku i Warszawie.

Jako klawesynistka współpracuje z Orkiestrą Polskiej Filharmonii Kameralnej Sopot oraz Polską Filharmonią Bałtycką.

Brała udział w Akademickim Konkursie Klawesynowym (2013 i 2015 r.), Międzynarodowym Konkursie Klawesynowym „ Musica Antiqua” w Brugii(2015) oraz w Międzynarodowym Konkursie Klawesynowym w Londynie (2017) gdzie zdobyła II miejsce. W roku 2015 Aleksandra Żebrowska otrzymała tytuł magistra sztuki oraz rozpoczęła studia doktoranckie w Akademii Muzycznej w Gdańsku w klasie klawesynu dr hab. Małgorzaty Skotnickiej. Jednocześnie podjęła pracę w Niepublicznej Szkole Muzycznej I stopnia w Gdańsku Kowalach oraz w Gdańskiej Szkole Artystycznej w charakterze nauczyciela fortepianu oraz akompaniatora. Pełniła również funkcję akompaniatora w Podyplomowym Studium Muzyki Dawnej w Akademii Muzycznej w Gdańsku.

Od 2016 roku **mgr Aleksandra Żebrowska** jest słuchaczem i uczestnikiem letnich międzynarodowych kursów klawesynowych „ Piccola Accademia” w Montisi (Włochy) w klasie klawesynu Christophe’a Rousseta.

Jest stypendystką Akademii Muzycznej w Gdańsku oraz miasta Gdańska.

Współpracuje z wieloma solistami –instrumentalistami i wokalistami. Są to m.in. Matthias Höfs- trąbka, Maren Christina Roederer i Sandra Marks- śpiew, Andrzej Kacprzak- skrzypce, Marta Różańska, Andrzej Wojciechowski, Michał Szczerba, Waldemar Wojtal, Artur Elert, Paweł Zagańczyk, Tomasz Jocz, Magdalena Ułanowicz, Robert Kwiatkowski, Hwayoon Lee, Konstanty Andrzej Kulka, Gaba Kulka, Dorota Dąbrowska, Aleksandra Denga, Weronika Kulpa, Miroslav Gajdos, Franck Wörner, Michael Kiedaisch, Małgorzata Walentynowicz, Mieczysław Szlezer, Marta Jackowska, Katarzyna Żadziłko, Tomasz Klepczyński, Daniel Sobiesiak; dyrygenci- Sigiswald Kuijken, Wojciech Rajski, Tadeusz Dixa, Massimiliano Caldi, Daria Dopierała.

Koncertowała w takich miejscach jak:

Sala Mieszczańska w Ratuszu Staromiejskim - Gdańsk, Akademia Muzyczna w Gdańsku, Muzeum Zamkowe w Malborku, Kościół p. w. św. Wojciecha w Starogardzie Gdańskim, Akademia Teatralna im. A. Zelwerowicza w Warszawie, Kościół św. Barbary w Gdańsku, Sala Koncertowa Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku, Aula Politechniki Gdańskiej, Auditorium Musicum, OSM I i II st. im. F. Nowowiejskiego w Gdańsku, Sala Koncertowa PFK Sopot- Opera Leśna w Sopocie, Teatr Okno w Gdańsku, Teatr Miejski im. Witolda Gombrowicza w Gdyni, Kościół p.w. Chrystusa Króla w Gdańsku, Kościół św. Kazimierza Królewicza w Giżycku, Kościół Parafialny w Kruklankach, Stary Kościół Farny w

Białymstoku, Sala Balowa Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, Kościół Ewangelicki Benz i Koserow w Niemczech.

W swoim repertuarze ma utwory na klawesyn solo, koncerty na klawesyn i orkiestrę, utwory kameralne- z instrumentalistami i wokalistami. Wykonuje utwory takich kompozytorów jak: J.S.Bach, A.Soler, L.Boccherini, Alegrias de Cadiz, A. Staier, F.Couperin, J.J.Froberger, D.Buxtehude, G.Frescobaldi, T.Arne, M.Corrette, P.Sweelinck, W.Byrd, Paweł Szymański, J.H.D'Anglebert, C.Schmiedtlein, E.Soncino, Fischer, L.Couperin, E.J.de la Guerre, A.Forqueray, J.Pachelbel, H.M.Górecki.

Repertuar kameralny **mgr Aleksandry Żebrowskiej** to utwory takich kompozytorów jak: G. Caccini, J.S.Bach, G.B.Pergolesi, W.A.Mozart, G.Ph.Telemann, J.J.Quantz, M. Żebrowski, B. Galuppi, T. Albinoni, J.M. Leclair, A.Corelli, B.Martinu, K. Meyer, A.Stradella, Wspólnie z orkiestrą (realizując partię basso continuo) wykonywała utwory m.in. A.Vivaldiego J..Bastona, G.F.Haendla, J.F.Fascha, Ch.WGlucka, P.Vejvanowskiego, J.M.Spergera, M.Gajdosa.

Ważnym elementem w działalności artystycznej **mgr Aleksandry Żebrowskiej** jest wykonywanie solowych utworów muzyki współczesnej, a także udział w koncertach podczas których zostały wykonane m.in. takie utwory kameralne jak: *Sekwy*- Artura Samuła-dzieło na orkiestrę kameralną czy utwór Dawida Kamińskiego- *Concerto Triplo* na skrzypce, wiolonczelę, klawesyn, orkiestrę smyczkową i perkusję.

Brała udział także w koncertach podczas których wykonywała utwory na fortepianie m.in. L.van Beethovena- Trio D-dur op. 70 nr.1 „*Duchy*”i Trio B-dur op. 11.

W swoim dorobku artystycznym ma 64 koncerty w kraju i za granicą. Są to koncerty zarówno solistyczne jak i kameralne, często w ramach prestiżowych festiwali.

Należy stwierdzić, że wiele z tych koncertów to projekty bardzo prestiżowe i stanowią wkład w polską kulturę muzyczną na terenie kraju, jak również w zakresie jej propagowania poza granicami Polski. **Mgr Aleksandra Żebrowska** artystką wszechstronną, zainteresowaną własnym rozwojem artystycznym i naukowym.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska **mgr Aleksandry Żebrowskiej** pod tytułem: **”Historyczne inspiracje i współczesne środki wyrazu, czyli muzyczny dualizm w utworach klawesynowych Pawła Szymańskiego”** składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne doktorantki obejmują wybrane dzieła Pawła Szymańskiego:

CD 1

Limeryki (wersja I) na skrzypce i klawesyn

Vilanelle na kontratenor, 2 altówki i klawesyn

Trough the Glass... III (wersja I) na klawesyn

CD 2

Une Suite de Pièces de Clavecin par Mr. Szymański

Ouverture
Allemande
Courante
Sarabande
Air
Menuet I & Menuet II
Gigue

Les Poiriers en Pologne ou une Suite de Pièces Sentimentales de Clavecin faite par Mr. Szymański

La Connaissance des Poitiers ou Prélude
François ou Allemande
Erika ou Courante
Raspail-Ay...01 ou Gavotte
Haut Coustias...98 ou Sarabande
Louise ou Rondeau
Jacques ou Canaries
La Bière de Zwierzyniec ou Menuet polonais
Le Départ des Poiriers ou Chaconne ancienne

W nagraniu brali udział muzycy:

Jakub Borowczyk- kontratenor
Jan Cieszyński- altówka
Karolina Nowotczyńska- skrzypce
Nel Żmuda-Trzebiatowska- altówka
Aleksandra Żebrowska- klawesyn

Nagrania dokonano podczas dwóch sesji.

Pierwsza z nich odbyła się w dniach 9 i 10 kwietnia 2021 roku w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, na kopii dwumanuałowej klawesynu francuskiego zbudowanego przez Zygmunta Kaczmarzkiego . Realizatorem był mgr Piotr Rodak. Utwory wykonane zostały w stroju równomiernie temperowanym a=415 Hz

Druga sesja odbyła się w dniach 26 i 27 maja 2021 roku w Akademii Klawiszowej, Królewskiej Fabryki Karabinów w Gdańsku, na kopii dwumanuałowego klawesynu francuskiego zbudowanego przez Zygmunta Kaczmarzkiego oraz na dwumanuałowym, pięciopedałowym klawesynie Kurta Wittmayera. Realizatorem nagrania był mgr Marcin Kowalczyk.

Utwory wykonane zostały w stroju równomiernie temperowanym a=440 Hz

Po zapoznaniu się z częścią opisową w/w pracy, mogę stwierdzić, że pod względem redakcyjnym i merytorycznym nie wzbudza zastrzeżeń.

Biorąc pod uwagę dzieło artystyczne oraz szczególną wypowiedź i niecodzienny charakter wybranych kompozycji stanowiących jego istotę mogę stwierdzić, że przygotowanie dzieła mogło mieć miejsce wyłącznie w oparciu o wiedzę, talent oraz pełne emocjonalne i profesjonalne zaangażowanie ze strony doktorantki. Dołączone na płycie CD nagranie klawesynowych oraz kameralnych dzieł Pawła Szymańskiego i opisanych w części opisowej sprawia, że oba człony rozprawy stanowią nierozzerwalną całość.

Utwory nagrane są bardzo dobrze, z wielką precyzją, z wyczuciem stylu i charakteru. **Mgr Aleksandra Żebrowska** trafnie odczytała zapis nutowy i intencje kompozytora w tych niełatwych dziełach kameralnych oraz utworach na klawesyn solo.

Interpretacja tych utworów świadczy o dojrzałości i zrozumieniu tekstu muzycznego epoki, w której powstały kompozycje. **Mgr Aleksandrę Żebrowską** cechuje wyrazistość w przekazywaniu treści i emocji, wycucie czasu, ekspresja i umiejętność różnicowania nastroju każdej części utworu. Kandydatka w przedstawionym ocenie nagraniu prezentuje pełne zrozumienie idei kompozytorskich, doskonały warsztat wykonawczy i wielką, właściwie odczytaną emocjonalność zawartą w utworach skomponowanych na zespół kameralny jak i na klawesyn solo.

Artystyczna interpretacja poszczególnych części utworów świadczy o bardzo dobrym zrozumieniu tekstu muzycznego. Ciekawa, zaproponowana w dużej mierze przez kompozytora rejestracja stanowi ważny element nagrania na zespół kameralny z klawesynem i na klawesyn solo. Wszystko to, o czym pisze autorka pracy przedstawia później w nagraniu, które zarejestrowane na nośniku elektronicznym (płyty CD) dzieło świadczy o głębokim i profesjonalnym podejściu do tematu pracy i dowodzi wysokich umiejętności kandydatki zarówno pod względem warsztatu wykonawczego jak i kreacji artystycznej. Różnorodność stylistyczna przedstawionych w dziele muzycznym utworów, pozwoliła **mgr Aleksandrze Żebrowskiej** na zaprezentowanie nie tylko swych wysokich umiejętności instrumentalnych ale także wrażliwości muzycznej, które sprawiły, że materiał muzyczny zarejestrowany na nośniku CD ma dużą wartość artystyczną.

Do bardzo dobrego nagrania utworów kameralnych Pawła Szymańskiego przyczynili się muzycy towarzyszący i współtworzący owe nagranie. Godna podkreślenia jest bardzo dobra gra skrzypaczki-Karoliny Nowotczyńskiej oraz altowiolistów- Nel Żmudy- Trzebiatowskiej oraz Jana Cieszyńskiego. Instrumentaliści z wielką precyzją i dokładnością zinterpretowali zarówno dzieło- *Limeryki* na skrzypce i klawesyn, jak i drugi z utworów kameralnych- *Villanelle* na kontratenor, 2 altówki i klawesyn. Na szczególne wyróżnienie zasługuje kontratenor-Jakub Borowczyk, który stosując dawną technikę śpiewu (prowadzenie dźwięku, frazy oraz realizacja mordentów)wpasował się w nurt realizacji muzyki współczesnej.

Cały zespół stanowi dobrze dobrany zespół muzyków, który wspólnie odkrywa tajniki muzyki współczesnej. Precyzja w wykonaniu i stosowaniu wszystkich uwag kompozytora świadczy o dużym profesjonalizmie wszystkich muzyków biorących udział w nagraniu.. Szczególnie urzekła mnie kompozycja *Villanella* na kontratenor, 2 altówki i klawesyn. Ciekawa i zróżnicowana część III, którą kompozytor opatrzył tytułem *Canario* nawiązuje do części barokowej suity francuskiej. Splatają się w niej motywy muzyki dawnej ze współczesnymi. Duże wrażenie zrobiła na mnie ostatnia część tego utworu-trochę mroczna, wykonana majestatycznie i z powagą.

Podsumowując dzieła kameralne Pawła Szymańskiego, mogę stwierdzić, że zostały one nagrane bardzo interesująco, precyzyjnie, z pełnym zrozumieniem tekstu nutowego.

Trzecim utworem zapisanym na pierwszej płycie CD jest dzieło na klawesyn solo- *Trough the Glass... III* (wersja I) na klawesyn.

Ten utwór spaja w sobie dwa style- barokowy, osadzony głęboko w muzyce dawnych wieków, *ubrany we współczesne brzmienie i konstrukcję*- jak mówi autorka pracy oraz ten wywodzący się z warstwy muzyki nowoczesnej. Utwór został dedykowany i dwukrotnie prawykonany- w Paryżu i w Warszawie- przez Elżbietę Chojną- znakomitą klawesynistkę specjalizującą się w wykonywaniu muzyki współczesnej. Słuchając tego dzieła w wykonaniu **mgr Aleksandry Żebrowskiej** miałam wrażenie, że doskonale zrozumiała intencje kompozytora i zrealizowała z precyzją jego sugestie. Dzieło to skomponowane zostało na dwumanualowy, pięciopedałowy klawesyn współczesny, z rejestrem szesnasto- i cztero-stopowym. Częste zmiany rejestrów(możliwe na właśnie takim instrumencie) wzbogacają warstwę muzyczną utworu. Ze względu na preferowanie w obecnym czasie gry na kopiach instrumentów dawnych, wykonywanie muzyki na współczesnym klawesynie stawia przed wykonawcą wiele wyzwań. Jednym z nich jest zmiana rejestrów podczas grania, z czym **mgr Aleksandra Żebrowska** poradziła sobie bardzo dobrze. Utwór został bardzo dobrze nagrany, a także szczegółowo opisany w dziele artystycznym.

Bardzo ciekawym, nawiązującym do tradycyjnych dawnych utworów klawesynowych jest dzieło- *Une Suite de Pièces de Clavecin par Mr. Szymański*. Części tradycyjnej barokowej suity- *Ouverture, Allemande, Courante, Sarabande, Air, Menuet I i Menuet II, Gigue* **mgr Aleksandra Żebrowska** nagrała z wielką precyzją, dojrzałością oraz znajomością charakterystycznych cech poszczególnych, tanecznych części utworu. Autorka dzieła wykonuje poszczególne części suity odpowiednią artykulacją i odpowiednim frazowaniem. Szczególnie ujęła mnie interpretacja pierwszej części suity z należnym charakterem jaki przysługuje uwerturze, a także spokojnej i refleksyjnej Sarabandy. Jedynie w części Gigue brakowało mi utrzymania w całej części bardzo tzw. żelaznego pulsu. Chwilami następowały nieuzasadnione dla mnie zwolnienia. Jednak całość odebrałam bardzo pozytywnie. Dzieło Pawła Szymańskiego nawiązuje swoją formą do XVIII-wiecznej, niemieckiej suity, a sam kompozytor przywiązuje wielką wagę do zachowania ich pierwotnego charakteru. Wykonanie tego utworu przez **mgr Aleksandrę Żebrowską** stanowi bardzo dobry przykład pełnego zrozumienia istoty stylu barokowego ujętego we współczesne brzmienie i harmonię.

Drugim dziełem na klawesyn solo umieszczonym na płycie CD jest utwór również nawiązującym do form barokowych - *Les Poiriers en Pologne ou une Suite de Pièces Sentimentales de Clavecin faite par Mr. Szymański*. Jest to cykl nawiązujący do muzyki klawesynistów francuskich. Poszczególne części utworu nawiązują do postaci rodziny Poirier, z którą zaprzyjaźniony był sam kompozytor- Paweł Szymański. Niejako w hołdzie dla przyjaciela i jego rodziny, powstał ten cykliczny, barwny utwór. Części tego utworu cyklicznego to: *La Connaissance des Poitiers ou Prélude, François ou Allemande, Erika ou Courante, Raspail-Ay...01 ou Gavotte, Haut Coustias...98 ou Sarabande, Louise ou Rondeau, Jacques ou Canaries, La Bière de Zwierzyńiec ou Menuet polonais* oraz *Le Départ des Poiriers ou Chaconne ancienne*. Poszczególne części tego utworu to imiona członków rodziny, nazwy tańców, a także rodzaje trunków jakimi raczono się podczas wspólnych spotkań. Sam utwór nawiązuje do muzyki klawesynistów francuskich.

Ilustracyjność tego dzieła sprawia, że jest on bardzo interesujący i tak też został przedstawiony przez artystkę- **mgr Aleksandrę Żebrowską**. Moje drobne zastrzeżenia dotyczą utrzymania tempa np. w części IV- *Raspail-Ay...01 ou Gavotte*. Autorka dzieła zaczyna część w dość żywym tempie, po kilkunastu taktach osłabia i zwalnia go, co trochę przeszkadza w słuchaniu. Jednak pozostałe części tego dzieła zostały nagrane bardzo pięknie z należytyim im charakterom jak np. *Jacques ou Canaries*, *La Bière de Zwierzyńiec ou Menuet polonais* czy *Le Départ des Poiriers ou Chaconne ancienne*

Oba wyżej wymienione utwory przeznaczone zostały do wykonania na kopii historycznego klawesynu.

Z wielkim zainteresowaniem wysłuchałam nagranych przez **mgr Aleksandrę Żebrowską** dzieł Pawła Szymańskiego, zarówno tych przeznaczonych na klawesyn solo jak i tych utworów, które autorka nagrała wspólnie z instrumentalistami-skrzypaczką i altowiolistami oraz z kontratenorem.

We wszystkich nagranych utworach doktorantka pokazała, że posiada bardzo dobrą technikę palcową, sprawność i lekkość w wykonywaniu mordentów. Jej frazowanie i artykulacja też zasługują na wysokie uznanie. Stosując różne rozwiązania zmian rejestrów, pokazała wielobarwność brzmienia klawesynu.

Dzieło artystyczne przygotowane przez **mgr Aleksandrę Żebrowską** stanowi interesujące zjawisko artystyczne na scenie muzycznej naszego kraju, bowiem nie często zdarza się dokonać nagrania, które zawiera twórczość tylko jednego kompozytora, w szczególności kompozytora współczesnego piszącego na tak niecodzienny instrument jakim jest klawesyn (kojarzony zwykle z muzyką dawną)

Kształt dzieła oraz sztuka i profesjonalny warsztat wykonawczy Kandydatki są godne wysokiej oceny; ich specyfikę i założony cel artystyczny dokumentuje w sposób czytelny opis dzieła artystycznego.

Część opisowa opracowana pod względem redakcyjnym i merytorycznym składa się z sześciu rozdziałów. Każdy z rozdziałów poświęcony jest innemu zagadnieniu.

Pierwszy z rozdziałów to:

Renesans klawesynu w XX wieku oraz jego rozwój w wieku XXI

Rozdział ten poświęcony został ogólnemu zarysowi historycznemu klawesynu w XX i XXI wieku. Zostało w nim opisane zjawisko tzw. „renesansu” klawesynu oraz powstałe w wyniku tego nowe, współczesne instrumenty. Autorka pracy odniosła się również do dwóch nurtów wykorzystania kopii historycznych instrumentów we współczesnej kulturze: nurtu

„poinformowanego historycznie” wykonawstwa muzyki dawnej oraz muzyki nowej pisanej na ten typ instrumentu. Doktorantka przedstawia w nim znaczenie klawesynu dla współczesnych kompozytorów oraz różne sposoby wykorzystania instrumentu we współczesnych utworach.

Drugi rozdział poświęcony został tematyce:

Budownictwo klawesynów. Instrumenty współczesne i kopie historyczne

Autorka pracy przedstawia historię budownictwa klawesynu w wieku XX, pracowni budowniczych, którzy konstruowali klawesyny współczesne dla wielkich klawesynistów XX wieku jak m.in. dla Wandy Landowskiej. Budowniczowie tacy jak Pleyel, Johann Christoph Neupert czy John Challis budowali klawesyny współczesne, które z czasem wyparte zostały przez kopie instrumentów dawnych. Instrumenty współczesne wykorzystywane są do dnia dzisiejszego lecz przeważnie z przeznaczeniem wykonywania na nich muzyki współczesnej. Autorka pracy pisze również o budowniczych klawesynów, którzy stali się pionierami z zakresu odtworzenia historycznych metod budowy instrumentów- F.T.Hubbard, E.A.Dolmetsch, W.R.Dowd czy M.Skowronek..

Trzeci rozdział to :

Muzyka klawesynowa XX i XXI wieku. Ogólna charakterystyka

W tym rozdziale doktorantka scharakteryzowała muzykę klawesynową w XX i XXI wieku.

Wymieniła nazwiska wielu kompozytorów XX wieku, którzy komponowali na klawesyn m.in.Manuell de Falla, Francois Poulenc, Bela Bartok, Alfred Schnittke, Siergiej Prokofiev,

Dimitri Shostakovich, Ottorino Respighi, Arvo Part, György Ligeti, Elliott Carter i wielu innych. W miarę upływu czasu i powstawania co raz to nowych kompozycji, zaczęły się krystalizować dwie ścieżki, którymi podążali twórcy, dzieląc twórczość na dwie grupy utworów – jedną przeznaczoną do wykonywania na współczesnym instrumencie pedałowym i drugą – na instrument historyczny.

Czwarty rozdział to:

Prekursorzy klawesynu i jego miejsce we współczesnym świecie

To krótki rozdział, w którym znajdziemy informacje na temat tych klawesynistów, którzy wykonywali muzykę klawesynową na współczesnym instrumencie i tych, którzy preferowali wykonawstwo tzw. historycznie poinformowane i wykonywali dzieła różnych kompozytorów (w tym współczesnych) na kopiach instrumentów dawnych.

Piąty rozdział to:

Paweł Szymański- sylwetka kompozytora, charakterystyka twórczości

W rozdziale autorka pracy przedstawiła sylwetkę kompozytora i jego dorobek artystyczny, ze szczególnym uwzględnieniem twórczości klawesynowej. Biografię wzbogaca wywiad z artystą oraz jego przyjacielem i jednym z pierwszych wykonawców utworów na klawesyn – Władysławem Kłosiewiczem. Umieszczone zostały również wypowiedzi i komentarze klawesynistów, wykonujących oraz badających muzykę Pawła Szymańskiego.

Szósty rozdział został poświęcony omówieniu poszczególnych utworów nagranych przez autorkę pracy:

Wybrane kompozycje klawesynowe Pawła Szymańskiego, zawarte w dziele artystycznym. Analiza i interpretacja.

W rozdziale tym omawiane są szczegółowo poszczególne kompozycje Pawła Szymańskiego.

Mgr Aleksandra Żebrowska dokonała analizy prezentowanych w dziele artystycznym utworów, uwzględniając środki zaczerpnięte z tradycji historycznej oraz te stosowane w muzyce współczesnej. Autorka pracy poddała analizie utwory pod względem doboru instrumentu, na którym nagrywała poszczególne utwory.

W zakończeniu autorka pracy umieściła konkluzję na temat twórczości Pawła Szymańskiego, to co fascynuje w jego utworach, co wnosi nowe spojrzenie na klawesyn-instrument kojarzony z muzyką dawnych wieków.

Do pracy dołączony został Aneks I-Pełna lista utworów Pawła Szymańskiego z wykorzystaniem klawesynu; Aneks II- Sylwetki klawesynistek i klawesynistów, o których wspomina autorka w swojej pracy; Bibliografia, która stanowi -22 monografie, artykuły z 11 czasopism, informacje z 15 prac zbiorowych, wiadomości z 14 źródeł elektronicznych, oraz przedmowy z 4 wydawnictw płytowych. Imponująca jest ilość źródeł z jakich

mgr Aleksandra Żebrowska korzystała przy pisaniu pracy.

Godnym podkreślenia jest fakt przetłumaczenia całej pracy na język angielski.

W tych kilku rozdziałach, **mgr Aleksandra Żebrowska** przedstawiła bardzo wnikliwie i interesująco poszczególne, zamieszczone na płytach CD utwory, tłumacząc ich etymologię, sposób wykonania i sposoby interpretacji.

Reasumując mogę stwierdzić, że kształt dzieła i profesjonalny warsztat wykonawczy doktorantki zasługują na wysoką ocenę. Założony i wyrażony w temacie pracy cel artystyczny kandydatka dokumentuje w sposób czytelny, wykazując się wiedzą teoretyczno-formalną i

wykonawczą. Praca doktorska **mgr Aleksandry Żebrowskiej** stanowi szczególny krok w odczytywaniu tekstu muzycznego jakie stanowi muzyka współczesna. Dzieło dokonane przez **mgr Aleksandrę Żebrowską** posiada dużą wartość artystyczną i edukacyjną. Kompozycje kameralne i klawesynowe Pawła Szymańskiego zostały przez **mgr Aleksandrę Żebrowską** przybliżone tym, którzy nie dość sprawnie poruszają się w obszarze muzyki współczesnej.

Konkluzja

Stwierdzam, że **mgr Aleksandra Żebrowska** w swojej pracy doktorskiej obejmującej dzieło artystyczne i rozprawę opisową wykazała się dużą wiedzą teoretyczną, historyczną z zakresu sztuki muzycznej- instrumentalistyka. Tym samym, rozprawa doktorska **mgr Aleksandry Żebrowskiej** stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny artystycznej – sztuki muzyczne. Dzięki wysokiemu poziomowi wykonawczemu i starannie dobranym narzędziom badawczym rozwiązuje w sposób wyczerpujący przedstawioną problematykę, wkraczając poprzez swą formę i twórczą treść artystyczną w sferę budowania kultury muzycznej w Polsce. Na tym też polega znaczący wkład tej pracy w rozwój zarówno dyscypliny artystycznej- sztuki muzycznej (reprezentowanej przez doktorantkę), jak i całej dziedziny sztuk.

Działalność artystyczna kandydatki świadczy o tym, że posiada umiejętność samodzielnego wykonywania zawodu artystki- klawesynistki.

Biorąc pod uwagę całokształt rozprawy doktorskiej stwierdzam, że **mgr Aleksandra Żebrowska** rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i tym samym w zadowalającym stopniu spełniła wymagania art. 13 ustęp 1 ustawy z dnia 14.03.2003r.

Pracę doktorską mgr Aleksandry Żebrowskiej przyjmuję bez zastrzeżeń i stawiam wniosek o jej przyjęcie.

prof. dr hab. Ewa Piasecka